

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

www.philosophical-research.org

ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ

Περίοδος 2019-2020

ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΠΑΤΡΩΝ

ΛΓ' ΚΥΚΛΟΣ

Συνάντηση 11η

Πέμπτη, 13 Φεβρουαρίου

Προαναγγελίες

I

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ

Συγκριτικές Διαχρονικές Μεταφιλοσοφικές Έρευνες στην Ανθρώπινη Μοίρα

Μέρος II

Ειδική Μορφολογία της Ιστορικότητας

Αναλύσαμε στις προηγούμενες συναντήσεις μας τις γενικές δομές του Είναι και της ανθρώπινης ύπαρξης. Από την επόμενη φορά θα αρχίσουμε την μελέτη αποφασιστικών σταθμών και χαρακτηριστικών φάσεων της ιστορίας, για να ανακαλύψουμε το νόημα και τον σκοπό της.

Ο άνθρωπος υπάρχει στην ιστορία του με την ανακάλυψη και χειραγώγηση της φωτιάς. Είναι το ζώο που ελέγχει και δεν φοβάται την φωτιά, σε ριζική αντίθεση προς όλα τα άλλα. Και αντίστροφα ο άνθρωπος τρομάζει με το σκότος, πάλι αντίθετα από τα άλλα ζώα. Με την φωτιά φωτίζεται και θερμαίνεται το άμεσο περιβάλλον του ανθρώπου, απελευθερώνοντας ενέργεια που θα καταναλωνόταν στο κρύο και τον φόβο, ενώ ταυτόχρονα ερεθίζεται η παραγωγή πρόσθετης από την εξασφαλιζόμενη θαλπωρή και ηρέμηση. Η φωτιά παρέχει την εστία αναφοράς των πρωταρχικών ανθρώπινων σχέσεων και αποτελεί συνεκτικό ιστό τους. Αλλά είναι και όπλο αμυντικό και επιθετικό. Με το μαγείρεμα το φαγητό προ-χωνεύεται, και αυτή η πρό-πεψη κάνει μεγαλύτερη και ευκολότερη την απορρόφηση θρεπτικών ουσιών από τους αφομοιωτικούς μηχανισμούς του ανθρώπου, τους μαλακώνει, και έτσι μειώνεται η απαιτούμενη ενέργεια για την αφομοίωση ενώ ταυτόχρονα ημερώνει η αγριότητα του προ-ανθρώπινου ζώου.

[Θα αναλύσω τον Προμηθεϊκό μύθο στον Ησίοδο και στην Προμήθεια του Αισχύλου. Ησίοδος, *Θεογονία*, 507-616; *Έργα και Ημέραι*, 42-105. Αισχύλος, *Προμηθεύς Δεσμώτης* και τα αποσπάσματα της υπόλοιπης τριλογίας, *Προμηθεύς Πυρφόρος* (TrGrF pp. 329-30 Radt), *Προμηθεύς Δεσμώτης* (*ibid.* pp. 304-320) και το σατυρικό δράμα *Προμηθεύς Πυρκαεύς* (*ibid.* pp. 321-28). – Για το σατυρικό δράμα *Προμηθής* της τετραλογίας των Περσών, v. *ibid.* pp. 302-4). – Η σοφιστική εκδοχή, στον *Πρωταγόρα* του Πλάτωνα, 321C-322A, 361D. Cf. *Γοργίας* 523D και *Πολιτεία* 274C. – Από την Ελληνιστική περίοδο, v. Καλλίμαχος, *Ίαμβοι*, II, Fr. 192 Pfeiffer; vol. II, p. 117 Pfeiffer; Απολλώνιος Ρόδιος, *Αργοναυτικά*, B 1247-1259. Ευφορίων, Fr. 99 Powell].

Η κατάσταση του ανθρώπου πριν την Νεολιθική Επανάσταση, πριν τον πολιτισμό της Χθόνιας Γονιμότητας (βίωση και χρησιμοποίηση της περιοδικότητας, του βάθους των πραγμάτων, του συμβόλου, του εξειλιγμένου εργαλείου), βρίσκεται στο επίπεδο των πρωταρχικών στοιχείων των ανθρώπινων δομών της ύπαρξης. Η ιερότητα του όντος, η αγιότητα της πύκνωσης των γραμμών του δυναμικού πεδίου ευρίσκονται στην «μαγική» αντίληψη της πραγματικότητας, όπου γνώση και έλεγχος συμπίπτουν στην ταύτιση με την εστία του δυναμικού πεδίου που γνωρίζεται και ελέγχεται. Το ίδιο και η τέχνη είναι «μίμηση» προς ταύτιση. Η απεικόνιση είναι μια προσομοίωση που συνεπάγεται αφομοίωση.

Η τέχνη της Παλαιολιθικής εποχής θα είναι στο επίκεντρο της έρευνάς μας για τον προσδιορισμό της πρώτης έκφρασης δομών της ανθρώπινης ύπαρξης. Θα μελετήσουμε την φύση και τις μορφές της. Θα δούμε ότι εκεί προδιαγράφεται και προοιωνίζεται όλη η εξέλιξη προς την ανάπτυξη των μορφών που ορίζουν τον Ελληνισμό, το αξονικό σημείο της ανθρώπινης ιστορίας εν γένει.

[Εμπειριστατωμένο το R. Dale Guthrie, *The Nature of Palaeolithic Art*, 2005. – Cf. S. J. De Laet, (Unesco) *History of Humanity*, Vol. I, *Prehistory and the Beginnings of Civilization*, 1994; Cl. Gamble, *The Palaeolithic Societies of Europe*, 1999 (Cambridge World Archaeology); cf. J. P. Mohen, *Prehistoric Art, The Mythical Birth of Humanity*, 2002; cf. T. Maggs (ed.), *Major Rock Paintings of Southern Africa*, facsimile reproductions by R. Townley Johnson, 1986].

*

Ο θεματικός τίτλος της ομιλίας μου αυτήν την Πέμπτη είναι:

*Το Προμηθεϊκό Πυρ, η Θεία Τιμωρία
και η Παλαιολιθική Τέχνη των Σπηλαίων*

Η ομιλία θα γίνει την Πέμπτη 13 Φεβρουαρίου, 8.30 το βράδυ, στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάλου Λόγου και Τέχνης (2^{ος} όροφος, Πλατεία Γεωργίου Α').

Η είσοδος είναι ελεύθερη.

Μετά την ομιλία θα υπάρξει χρόνος για συζήτηση.

II

Κατά την επόμενη σύναψη των Συναντήσεων της Σπάρτης (21-23 Φεβρουαρίου), θα γίνουν οι εξής αναδιαρθρώσεις.

Η τακτική προγραμματισμένη ομιλία της Παρασκευής 21^{ης} Φεβρουαρίου για το τέταρτο σκέλος της Σπαρτιατικής Κοσμογονίας του 7^{ου} π.Χ. αιώνα, (την έμφαση στην γυμναστική και τον αθλητισμό και την σημασία της), θα αναβληθεί για την επομένη ημέρα Σάββατο 22 του μηνός, την ίδια ώρα και στον ίδιο τόπο.

Αντ' αυτής, την Παρασκευή 6.15 με 9.30 θα συμμετάσχω στο συμπόσιο για τις σχέσεις Ελλάδας και Τουρκίας και τις εξελίξεις στην γεωπολιτική της Ανατολικής Μεσογείου που διοργανώνει ο Δήμος Σπάρτης.

Την δε Κυριακή 23 Φεβρουαρίου θα πραγματοποιήσουμε έκτακτη ειδική συνάντηση με θέμα την Υψηλή Στρατηγική της Σπάρτης κατά τους αρχαϊκούς και κλασσικούς χρόνους, από τον Β' Μεσσηνιακό Πόλεμο μέχρι την Μάχη των Λεύκτρων.

Σχετικό κείμενο για την τριάδα αυτή θα κοινοποιήσω εγκαίρως την ερχόμενη εβδομάδα.